

СИНАПСИЯТ И СТРЕМЕЖЪТ КЪМ ИКОНОМИЯ В СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Мария Коларова
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

THE FORMATION OF SYNAPTIC COMBINATIONS AND THE ECONOMY PRINCIPLE IN CONTEMPORARY BULGARIAN

Maria Kolarova
St. Kliment Ohridski University of Sofia

As one of the main word-formation methods in contemporary Bulgarian, the formation of synaptic combinations from both domestic and borrowed lexical material is characterized by high productivity (Murdarov 1983: 48). Many of the synaptic constructions registered in *Dictionary of New Bulgarian Words 2010* and *Dictionary of New Bulgarian Words 2021* have a shorter equivalent form, which is either a direct borrowing or a result of a different nominalization process. The aim of this study is to present a structural classification of recent synaptic combinations in contemporary Bulgarian and show how the principle of linguistic economy is manifested with some of these combinations.

Key words: synaptic combinations, loanblends, prefixoids, composition, univerbation, language economy, Bulgarian

1. Същността на синапсия и цел на изследването

Описвайки подробно основните словообразователни начини в българския език, Мурдаров (1983: 48) посочва, че в количествено отношение синапсият изпъква на първо място спрямо деривацията, композицията и абривиацията, и пояснява, че образуването на синаптични съчетания се разглежда като синтактична композиция, „но не на равнището на формата, а с оглед към семантиката поради естест-

вения стремеж към изразяване на логичното построяване на съдържанието, което трябва да се назове“ (Мурдаров 1983: 48).

В изследването си Мурдаров (1983: 36 – 37) подчертава, че продуктите от синапсия са устойчиви, лексикализирани единици и въпреки че в по-голямата си част по структура те се изравняват с подчинените свободни словосъчетания, в семантично отношение синаптичните съчетания „не са предмет на синтаксиса, а на лексикологията“ поради стабилните семантични и синтагматични отношения между детерминиращия и детерминирания компонент в тях, както и поради честотата на употребата им в цялостен вид, която обуславя тази стабилност.

Спектърът от лексеми словосъчетания¹, образувани чрез синапсий, се оказва доста широк според класификацията на Мурдаров (1983: 55 – 58), в която той разграничава следните структурни категории:

- 1) Прил. име + Същ. име – *конска сила*
- 2) Същ. име + Предлог + Същ. име – *улица без изход*
- 3) Прил. име + Прил. име + Същ. име – *пряк свободен удар*
- 4) Същ. име + Предлог + Прил. име + Същ. име – *сигнал за обратна връзка*
- 5) Прил. име + Същ. име + Предлог + Същ. име – *годишни колебания на температурата*
- 6) Същ. име + Предлог + Същ. име + Предлог + Същ. име – *стимулиране на производството чрез премии*
- 7) Същ. име + Същ. име с функция апозиция – *къща музей*
- 8) Същ. име + Същ. име + Предлог + Същ. име – *делегация, участник в преговорите*
- 9) Същ. име + Прил. име + Същ. име – *земеделец дребен собственик*.

Целта на това изследване е да се установи кои от тези структурни типове синаптични съчетания, описани от Мурдаров (1983: 55 – 58) преди близо четири десетилетия, са най-широко и съответно най-малко разпространени в съвременния български език, при кои от тях се проявява стремежът към езикова икономия чрез създаването на еквивалентни по-кратки форми, както и да се опишат тези форми. Това къде минава границата между синапсия и синтаксиса, от една страна, и между синапсия и композицията, от друга страна, е въпрос, който все още поражда много дискусии, но той остава извън обхвата на настоящото изследване.

---

¹ Терминът *лексема словосъчетание* е зает от Мурдаров (1983).

За да се изпълни описаната по-горе цел, приемаме виждането на Мурдаров (1983: 38), че синаптичните съчетания са аналитични лексеми, и въз основа на това тълкуване сме създали корпус от 378 лексеми словосъчетания, извлечени от два неологични речника: *Речник на новите думи в българския език* от 2010 година и *Речник на новите думи в българския език* от 2021 година. Тук трябва да направим две важни уточнения. Едното е, че много голяма част от разглежданите съчетания са получени чрез калкирането на английски конструкции, и второто е, че корпусът е изграден основно от съчетания с устойчив характер, но в някои случаи е доста трудно да се определи границата между свободно и устойчиво словосъчетание².

2. Структурна класификация на синаптичните съчетания от анализирания корпус

Анализът на корпуса показва, че включените в него лексеми словосъчетания могат да се разделят на няколко структурни типа, подредени тук в низходящ ред според броя синаптични съчетания, образувани по съответния модел:

1) Тип 'Прил. име/Причастие/Числително име + Същ. име'

Конструкцията от този тип се оказват най-многобройни. Сред тях преобладават тези с относително прилагателно име, като *алкохолен туризъм, ботаническа пътека, ветроенергиен парк, дървена мафия, електронна книга, индигово дете, клинична пътека, мицеларна вода, политическа метла, сателитна чиния, светлинно замърсяване, трудова пирамида, финансов балон* и др., следвани от синаптични съчетания с качествено прилагателно име, като *бавен град, бяла отрова, горещ стол, зелено училище, кафява енергия, студено рециклиране, твърди умения, тиха дипломация* и др., а след тях се нареждат съчетанията, чийто първи компонент е причастие, като *бронирано кафе, висящо кафе, легнал полицай, падащо меню, споделено пътуване, скачащи кокили, цветоулавящи кърпички* и някои други. Корпусът съдържа и едно съчетание, при което подчиненият компонент в препозиция е редно числително име: *девето изкуство*.

2) Тип 'Същ. име + Предлог + Същ. име'

² *Офшорна държава* и *офшорна компания* например са включени в нашия корпус като синаптични съчетания, въпреки че в речниците тези две конструкции не са отразени като отделни лексикални единици (а само като част от речникови дефиниции) и вероятно не им е отреден статут на устойчиви словосъчетания.

Тази категория лексеми словосъчетания се нарежда на второ място. Тук се включват конструкции като *борд на директорите, връх на айсберга, връх на сладоледа, детектор за банкноти, екология на езика, жрица на любовта, зона на здрача, зона на комфорт, изстрел в крака, икономика на преживяванията, костюм с крила, точка за достъп, фабрика за тролове* и др.

3) Тип 'Прил. име/Причастие + Прил. име + Същ. име'

Съчетанията в корпуса, образувани по този модел, са по-малко на брой. Категорията е представена от примери като *възобновяеми енергийни източници, гласова пощенска кутия, двойно сляпо рецензиране, дълга резервна скамейка, европейска здравна карта, защитена детска градина* и др.

4) Тип 'Същ. име + Предлог + Прил. име + Същ. име'

Още по-малък е броят на синаптичните съчетания от тази категория. Тук се включват следните примери: *вирус на цифровото слабоумие, метод на конкретните ситуации, политика на отворените врати, синдром на професионалното прегряване, система за домашно кино* и някои други.

5) Тип 'Същ. име + Същ. име с функция апозиция'

Това са т. нар. апозитивни биноми (Радева 2007: 57). Примерите от нашия корпус са *дете индиго, костюм крило, партия светкавица* и *хотел капсула*. Според Балтова (1971: 202 – 203) една част от този тип съчетания, като например *вагон-ресторант* и *съдия-изпълнител*, биха могли да се определят като сраствания или композитоиди поради граматическата монолитност и почти пълното семантично сливане между двата компонента. При други обаче, като например *къща музей* и *град герой*, Балтова (1971: 202 – 203) изтъква, че „компонентите запазват напълно смисловата си самостоятелност и цялата парадигма на съществителното име“, и ги описва просто като „синтактични словосъчетания на съществително име с приложение“. Радева (2007: 57) посочва, че именно този тип апозитивни биноми са по-близо до синаптичните образувания. При *дете индиго, костюм крило, партия светкавица* и *хотел капсула* не откриваме белезите, характерни за композитоидите.

6) Тип 'Прил. име + Същ. име + Предлог + Същ. име'

В нашия корпус тази категория е представена само от два примера и това са *дуална система/форма на обучение* и *глобална система за позициониране*.

7) Тип 'Същ. име + Прил. име + Същ. име'

Както отбелязва Мурдаров (1983: 58), този тип съчетания са с една апозитивна и една детерминативна връзка. Единственият пример от корпуса ни е *устройство свободни ръце*.

Две от категориите, които Мурдаров разграничава в своята класификация, а именно съчетания като *стимулиране на производството чрез премии* и съчетания от типа на *делегация, участник в преговорите*, не са представени в анализирания корпус.

В двата неологични речника обаче са регистрирани значително голям брой двукомпонентни съчетания, като *лаундж зона* и *уебмагазин*, при които първият компонент – сравнително скорошно или отдавна установено в езика ни заето съществително име, има детерминираща функция, но е без характерния за българския език адективен суфикс. Въпреки че този вид конструкции са разисквани и продължават да бъдат предмет на обсъждане в редица научни изследвания, те все още пораждаят въпроси, на които не може да се даде еднозначен отговор (вж. Благоева, Колковска 2021: 37). Поради специфичния им характер тези новообразувания не са включени в нашия корпус като отделна категория синаптични съчетания³, но както ще стане ясно в раздел III, някои от тях се употребяват като синонимна по-кратка форма на такива съчетания. Тук споделяме становището, че конструкции от типа *лаундж зона* и *уебмагазин* представляват „континуум от структури“ (Ковачева 2006: 89), т.е. те не са еднородна група, тъй като сред тях може да се открият сложни думи, устойчиви словосъчетания или свободни словосъчетания (Благоева, Колковска 2021: 45).

За целите на това изследване е необходимо да се отбележи следното:

1. Образуванията от типа *лаундж зона* и *уебмагазин* се характеризират с висока продуктивност в съвременния български език, както и с липсата на пълна предсказуемост на семантичната връзка между двата компонента (Вакарелийска, Капацински 2014: 281, 282; Ковачева 2006: 87). В немалко случаи от съществителното име заемка се образува суфиксално прилагателно, което изпълнява същата детерминираща функция в съответната, паралелно употребявана конструкция (вж. Благоева, Колковска 2021: 44), например: *веган диета – веганска диета, венчър капитал – венчърен капитал, джендър идеология – джендърна/джендърска идеология, имидж консултант – имиджов консултант*,

³ В някои научни изследвания неологизмите от типа *лаундж зона* и *уебмагазин* се описват като синаптични съчетания (вж. Мосъп 2013, цитиран в Благоева, Колковска 2021: 39).

скоринг система – скорингова система, стрес интервю – стресово интервю и др. От подобни двойки съчетания именно конструкциите с производното прилагателно име са включени в нашия корпус като синаптически съчетания, тъй като тези конструкции притежават формалните характеристики на една от основните категории синаптически съчетания в българския език – категорията ‘Прил. име + Същ. име’.

2. При някои от тези хибридни конструкции неизменяемият компонент в препозиция всъщност принадлежи към класа на прилагателните имена в английския език. Такива са например компонентите *смайт* (*smart*), *хай* (*high*) и *хард* (*hard*) в съчетания като *смайтгривна*, *хайтехнологии* и *хард дрога*. Вероятно това е и една от причините тези заети детерминиращи компоненти да не позволяват промяна във формата. При тях обаче често се наблюдава калкиране: *умна/интелигентна гривна*, *високи технологии* и *твърда дрога*.

От представената в този раздел класификация се вижда, че атрибутивните синаптически съчетания имат значителен превес над предложните. В своето изследване Мурдаров (1983: 67 – 68) прави същия извод и допълва, че това съотношение би могло да се обясни чрез принципа за езиковата икономия, т.е. адекватният суфикс в атрибутивното съчетание спомага да се съкрати предлогът, който изпълнява сходна функция при предложните съчетания (Мурдаров 1983: 68).

Анализът на корпуса показва още, че някои съществителни имена, например *туризъм* и *карта*, са с висока честота на включване като опорни компоненти в синаптически съчетания. Подобно поведение е характерно и за някои прилагателни, например *бял*, *зелен*, *електронен*, *електрически*, *мобилен* и *умен*, които се използват доста често като детерминиращи компоненти в съчетания от разглеждания тип.

3. От експлицитност към икономичност

При около 29% от общия брой синаптически съчетания, включени в корпуса, е налице паралелна по-кратка форма, в някои случаи дори повече от една, напр. *високотехнологичен парк* > *хайтек парк* > *технопарк*; *компютърен пират* > *киберпират* > *хакер*. По-кратките форми, които също са регистрирани в речниците като самостоятелни езикови единици, са образувани по определен механизъм на езикова номинация или са преки заемки от английски. Отново личи стремежът към езикова икономия, която има своето количествено и качествено измерение. Според Кръстев (1981: 13, 16) количественият аспект на икономията засяга количеството езикови единици, изграждащи говорното съобщение, докато качественият аспект се изразява в коли-

чеството психо-физическа енергия, изразходвана при предаването и приемането на съобщението. Разграничаването на тези два аспекта на езиковата икономия е необходимо за анализа, който следва.

И така, приблизително 33,1% от всички установени по-кратки форми на синаптични съчетания са морфологично сложни думи, чийто първи компонент е префиксоид. Такива форми са например *агро-туризъм* (*аграрен туризъм*), *астротуризм* (*астрономически туризъм*), *биохотел* (*биологичен хотел*), *видеоигра* (*компютърна игра*), *екоенергия* (*екологична енергия*), *киберпрестъпление* (*компютърно престъпление*), *наркокомуна* (*терапевтична комуна*), *технопарк* (*високотехнологичен парк*), *е-книга* (*електронна книга*), *е-скутер* (*електрически скутер*), *м-банкиране* (*мобилно банкиране*) и др. Компонентите, участващи в образуването на такива форми, са *агро-*, *арома-*, *астро-*, *био-*, *видео-*, *еко-*, *електро-*, *кибер-*, *нарко-*, *техно-*, *е-* и *м-*. Първите десет са с гръцки или латински произход. Характеризират се с висока честота на включване в производни структури и се изписват сякаш с произвеждащите основи, като модифицират тяхното значение. Това дава основание такива компоненти действително да се разглеждат като префиксоиди (вж. Радева 2007: 73 – 75).

Форми с първа съставна част *е-* – ‘електронен’ (*е-книга*), и *м-* – ‘мобилен’ (*м-банкиране*), представляват словообразователна иновация в повечето славянски езици, измежду които и българския (Благоева, Колковска 2016: 484). Все още липсва единомислие относно характера на компонентите *е-* и *м-* (Благоева, Колковска 2016: 485), но тук споделяме виждането на Благоева и Колковска (2016: 485), че това са специфични еднобуквени префиксоиди.

Анализът на нашия корпус потвърждава извода на Благоева и Колковска (2016: 488), че е налице и компонент *е-* със значение ‘електрически’, който се открива в имена, назоваващи превозни средства с електрическо захранване, като *е-велосипед*, *е-детонатор*, *е-кола* и др. Друго важно наблюдение, вече посочено в изследването на Благоева и Колковска (2016: 486, 488), е това, че компонентът *е-* – ‘електронен’, се характеризира с висока продуктивност и активност за разлика от омонимичния елемент *е-* – ‘електрически’, който е все още по-слабо продуктивен, а словообразователният формант *м-* е с много слаба активност. Ето защо някои синаптични съчетания с прилагателното *мобилен*, като например *мобилен интернет*, *мобилен телефония* и *мобилен туризъм*, нямат паралелна по-кратка форма с компонента *м-*. В същото време, както отбелязват Благоева и Колковска (2016: 487), компонентът *е-* – ‘електронен’, все по-често се използва за образуване на нови

думи, при които липсва паралелна разгърната конструкция с прилагателното *електронен*, което се вижда от посочените от тях примери: *е-министър* (**електронен министър*) и *е-филология* (**електронна филология*).

Лесната разпознаваемост на компонента *e-* – ‘електронен’, в многобройните лексикални единици, образувани с него, и по-голямата експлицитност и разбираемост на двусловните съчетания с прилагателното *мобилен* в сравнение с формите, образувани с елемента *m-*, са една от причините, поради които неологизмите с *e-* стават все по-популярни в българския език, а съчетанията с *мобилен* са предпочитани пред формите с компонента *m-* (вж. Благоева, Колковска 2016: 488). С други думи, и в двата случая съществена роля има качественият аспект на езиковата икономия.

По-малък е дялът (около 22,6%) на по-кратките форми, които са двукомпонентни съчетания с неизменяемо заето съществително или прилагателно име в препозиция (*венчър капитал, интернет доставчик, нет литература, хард дрога*). Анализът на корпуса показва, че този тип конструкции са действително количествено по-икономични от съответстващите им синаптични съчетания, които са предимно атрибутивни от типа ‘Прил. име + Същ. име’ (*венчърен капитал, мрежова литература, твърда дрога*) и по-рядко предложни (*доставчик на интернет*). Детерминиращият компонент при атрибутивните синаптични съчетания е или резултат от калкиране (*мрежова литература, твърда дрога*), или е прилагателно име, образувано от заето съществително (*венчърен капитал*).

По отношение на образуванията с неизменяемо съществително в препозиция от типа *нет литература* в научните изследвания откриваме следния парадокс. Според Вакарелийска и Капацински (2014: 281) предпочитанието към тези хибридни образувания отчасти се дължи на недостатъчно конкретизираната семантична връзка между компонентите им, за която стана дума в раздел 2. От друга страна обаче, именно липсата на пълна семантична експлицитност прави тези конструкции по-малко икономични в качествен аспект, тъй като за разбирането им се изисква по-голям разход на умствена енергия (вж. Благоева, Колковска 2021: 41; Ковачева 2006: 88). Следователно изглежда, че доминираща роля за продуктивността на този модел в българския език има не толкова качествената, колкото количествената икономия, която в случая се проявява и във възможността да се изра-

зят повече от едно значение чрез едно двусловно съчетание: например *билборд изложба*⁴ би могло да означава ‘изложба от илюстрации, поставени върху билбордове’ или ‘изложба от рекламни фотографии, които са билбордове’.

Като един много удобен начин за езикова номинация, който от устната форма на езика все по-упорито навлиза и в писмената (вж. Балтова 2018: 65), универбирането се проявява при около 19,5% от всички случаи на установена по-кратка форма на синаптично съчетание. Сред универбатите в корпуса преобладават названията със суфикс *-ка*, образувани от лексеми словосъчетания от типа ‘Прил. име + Същ. име’: *кримка* < *криминален роман*, *сателитка* < *сателитна чиния*, *магистралка* < *магистрална фея* и др. Един от примерите е образуван със суфикса *-ец* (*троянец* < *троянски кон*), един – с *-ник* (*мобилен телефон* < *мобилен телефон*), и един – със сложния формант *-ачка* (*търсачка* < *търсеща машина* < *машина за търсене*).

Според Мурдаров (1983: 114) образуването на сложно-съкратени думи от рода на *овцеферма* < *овце(въдна) ферма* „също представя процес към универбизация“ (вж. също Балтова 2018: 62). Такива примери от нашия корпус са *ботаниктуризъм* < *ботанически туризъм*, *вамплиратура* < *вампирска литература*, *ветропарк* < *ветроенергиен парк*, *гастротуризъм* < *гастрономически туризъм*, *орнитотуризъм* < *орнитоложки туризъм* и *салатбар* < *салатен бар*. Телескопичната дума *мобифон* (от *мобилен телефон*) също би могла да се разглежда като подобен тип универбат. Към процеса универбиране Мурдаров (1983: 118) включва и семантичното словообразуване, напр. *кола* < (*лека*) *кола*, което в нашия корпус е представено от примери като *комуна* < (*терапевтична*) *комуна* и *чиния* < (*сателитна*) *чиния*.

Продуктите от универбирането са синтетични форми, количествено по-икономични от изходните аналитични структури. В случая трансформацията от аналитична към синтетична форма е възможна, тъй като номинационното значение, което не се променя, е познато на всички участници в съответната речева ситуация и това улеснява прехвърлянето му върху синтетичното новообразуване (Мурдаров 1983: 115; Балтова 2018: 63).

⁴ Ковачева (2006: 87) говори за „по-високо равнище на обобщение“, характерно за разглеждания тип конструкции, и дава като пример съчетанието *бизнес стил*, което според нея има следните значения: ‘стил на работа в бизнеса’ и ‘стил на облекло, подходящо за хора, занимаващи се с бизнес’.

Като цяло обаче разкодирането на дадена дума универбат и най-вече универбат суфиксално название би затруднило участник в комуникацията, който среща тази дума за първи път. От анализирания корпус *дигиталка*, *компенсаторка* и *електричка* се оказаха по-трудно разпознаваеми извън контекст (*дигиталка* < *дигитален фотоапарат*, *компенсаторка* < *компенсаторен инструмент*, *електричка* < *електрически автомобил*), а *хибридка* и *офшорка* са до известна степен двусмислени (*хибридка*: хибридна операция или хибриден автомобил, *офшорка*: офшорна държава/зона/област или офшорна компания/фирма). Това показва, че подобно на образуванията от типа *нет литература* в някои случаи универбирането се оказва по-малко икономично в качествено отношение.

При по-малък брой от анализиранияте синаптически съчетания синонимната по-кратка форма е пряка заемка, напр. *хакер* (*компютърен пират*), *файървол* (*защитна стена*), *хъб* (*мрежов концентратор*) или друго по-кратко синаптически съчетание, напр. *директорски борд* (*борд на директорите*), *здравна каса* (*здравноосигурителна каса*), *дете индиго* (*индигово дете*) и някои други. Корпусът съдържа също и два примера за по-кратка форма, образувана чрез абривиация: *ДКЦ* < *диагностично-консултативен център* и *ремеде* < *работническо-мениджърско дружество*; два примера за суфиксация върху чужда основа: *геймка* (*компютърна игра*) и *джендъризъм* (*джендърна/джендърска идеология*), и един за композиция: *смехойога* (*смехова йога* или *йога на смеха*).

Защо сред паралелните по-кратки форми на синаптически съчетания преобладават конструкциите с префиксоид? Смятаме, че отговорът на този въпрос до голяма степен е свързан отново с ролята на езиковата икономия. Освен че са количествено по-икономични от синонимните им синаптически съчетания, в повечето случаи формите, образувани с префиксоид, са сравнително лесно разбираеми, което е проява и на качествения аспект на икономията. Също така преобладаването на тези форми би могло до известна степен да се дължи и на факта, че прилагателното име при много от атрибутивните синаптически съчетания в корпуса се съотнася семантично и морфологично с префиксоид. Друг съществен фактор е и високата продуктивност на компонента *e-* – ‘електронен’.

4. Заключение

От изложения анализ може да направим следните изводи:

– Експлицитността на синаптическите съчетания ги прави в много случаи качествено по-икономични от паралелните им по-кратки форми,

което съответства на казаното от Кръстев (1981: 13), че „понякога по-леко може да се мине с употребата на повече езикови единици“. Именно експлицитността на разглежданите съчетания е вероятно и една от причините за нарастващия им брой в съвременния български език.

– От една страна, наличието на синонимна по-кратка форма при около 29% от синаптичните съчетания в анализирания корпус е показателно за тенденцията към количествена икономия в номинационната система на българския език. От друга страна, паралелната употреба на синаптични съчетания и синонимните им по-кратки форми представлява в известен смисъл проява на редундантност, а както е известно, редундантността много често е необходима, за да се избегне двусмисленост и да се постигне успешна комуникация.

– Бихме казали, че при създаването на по-кратка форма, съответстваща на синаптично съчетание, се наблюдава стремеж тази форма да е не само количествено по-икономична, но да е икономична и в качествено отношение, т.е. значението ѝ да е сравнително лесно разпознаваемо.

ЛИТЕРАТУРА

- Балтова 1971:** Балтова, Ю. За границата между сложна дума и словосъчетание. [Baltova, Yu. Za granitsata mezhdru slozhna дума i slovosachetanie.] // *Български език*, 1971, № 2 – 3, 197 – 204.
- Балтова 2018:** Балтова, Ю. Универбацията/универбизацията и езиковата икономия в съвременните славянски езици. [Baltova, Yu. Univerbatsiyata/univerbizatsiyata i ezikovata ikonomia v savremennite slavyanski ezitsi.] // *iReteslaw*. 2018, 59 – 67. < <https://hdl.handle.net/20.500.12528/745> > (21.10.2021)
- Благоева, Колковска 2016:** Благоева, Д., Колковска, С. За една словообразователна иновация в българския език (в славянски контекст). [Blagoeva, D., Kolkovska, S. Za edna slovoobrazovatelna inovatsiya v balgarskiya ezik (v slavyanski kontekst).] // Благоева, Колковска, ред. *Лексикографията в началото на XXI в.* София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2016, 484 – 490.
- Благоева, Колковска 2021:** Благоева, Д., Колковска, С. Проблеми на лексикографското описание на неологизмите от типа бизнесцентър/бизнес център в българския език. [Blagoeva, D., Kolkovska, S. Problemi na leksikografskoto opisane na neologizmite ot tipa biznes tsentar/biznes tsentar v balgarskiya ezik.] // *Български език*, 2021, № 2, 36 – 53. < doi: 10.47810/BL.68.21.02.04 > (17.11.2021)

- Благоева, Колковска, ред. 2021:** Благоева, Д., Колковска, С., Сумрова, В., и др. *Речник на новите думи в българския език (от първите две десетилетия на XXI век)*. [Blagoeva, D., Kolkovska, S., Sumrova, V., i dr. Rechnik na novite dumii v balgarskiya ezik (ot parvite dve desetiletiya na XXI vek).] София: Наука и изкуство, 2021.
- Вакарелийска, Капацински 2014:** Vakareliyska, S., Kapatsinski, V. An Anglo-Americanism in Slavic Morphosyntax: Productive [N[N]] Constructions (with Focus on Bulgarian). *Folia Linguistica*. 2014, 48 (1), 277 – 311 < <https://doi.org/10.1515/flin.2014.009> > (22.10.2021)
- Ковачева 2006:** Ковачева, М. За повишената активност на образувания от типа *ФБР агент* и *фешън творение* от гледна точка на езиковия контакт. [Kovacheva, M. Za povishenata aktivnost na obrazuvaniya ot tipa *FBR agent* i *feshan tvorenie* ot gledna tochka na ezikoviya kontakt.] // *Националният език в условията на чужди влияния и глобализация (доклади)*. София: СУБ, 2006, 84 – 92.
- Кръстев 1981:** Кръстев, Б. *Икономията в българския език*. [Krastev, B. Ikonomiyata v balgarskiya ezik.] София: Народна просвета, 1981.
- Мосъп 2013:** Мосъп, Д. *Лексикален и семантичен трансфер от английски на български*. [Mossop, D. Leksikalen i semantichen transfer ot angliyski na balgarski.] Дисертация. София, 2013.
- Мурдаров 1983:** Мурдаров, Вл. *Съвременни словообразователни процеси*. [Murdarov, Vl. Savremenni slovoobrazovatelni protsesi.] София: Наука и изкуство, 1983.
- Пернишка, Благоева, Колковска 2010:** Пернишка, Ем., Благоева, Д., Колковска, С. *Речник на новите думи в българския език (от края на XX и първото десетилетие на XXI век)*. [Pernishka, Em., Blagoeva, D., Kolkovska, S. Rechnik na novite dumii v balgarskiya ezik (ot kraia na XX i parvoto desetiletie na XXI vek).] София: Наука и изкуство, 2010.
- Радева 2007:** Радева, В. *В света на думите*. [Radeva, V. V sveta na dumite.] София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2007.